

Kontakt:
[Navn 1] [Navn 2]
[E-mail]
Dok.nr.
[Dokumentnr.]
Sagsnr.
[Sagsnr.]

30-06-2023

Socialpædagogerne bemærkninger til Ekspertudvalgets første delrapport og til udvalgets videre arbejde

Socialpædagogerne har følgende bemærkninger til Ekspertudvalgets første delrapport I og det videre arbejde i udvalget:

Bemærkninger til delrapport I og det videre arbejde med pejlemærkerne.

Udgifterne på det specialiserede socialområde har i en årrække været stigende med over 5 mia. fra 2018 til 2022. Væksten i udgifterne kan både henføres til flere borgere, der modtager hjælp, og stigende enhedspriser.

Kommunerne (KL) har i de årlige forhandlinger om kommunernes økonomi gentagne gange peget på, at det specialiserede socialområde udgør den største økonomiske udfordring på de kommunale budgetter, og at der er brug for tilførsel af flere statslige midler. Kommunerne er kun i begrænset omfang blevet tilført midler til de stigende udgifter, der ligger ud over det, som de er blevet kompenseret for som følge af flere børn og ældre.

Det er Socialpædagogerne klare opfattelse, at det specialiserede område først og fremmest er under stort pres, fordi området i årevis har været underfinansieret, og fordi det for mange tilbud halter med den faglige kvalitet. På botilbuddene mangler der uddannede socialpædagoger, og mange kommuner har ikke den specialiserede viden, der kan give en mere effektiv støtte til borgerne. Trods væksten i udgifterne er der fortsat mange borgere, der ikke oplever, at de får den hjælp, de har brug for. Det er svært at komme udenom, at en strammere økonomisk styring på området og lavere serviceniveauer vil føre til forringelser i støtten til borgerne og i medarbejderne forhold.

Når Ekspertudvalget undersøger, hvad der driver udgiftsudviklingen, og om ressourcerne på det specialiserede socialområde anvendes hensigtsmæssigt og til borgerne bedste, er det selvfølgelig relevant. Flere af Ekspertudvalgets 11 anbefalinger giver det god mening at arbejde videre med – herunder at få vurderet det økonomisk potentiale, der kan ligge i de foreslåede ændringer.

I det fremadrettede arbejde vil Socialpædagerne gerne bidrage til, at Ekspertudvalgets analyser og anbefalinger i højere grad også kommer til at understøtte en faglig bæredygtig udvikling af socialområdet. Det er her særligt interessant at få undersøgt, om god faglig kvalitet og rette indsats på rette tid kan bidrage til resultater (trivsel, uddannelse, job, sundhed mv), der reducerer trækken på de offentlige kasser.

Socialpædagogernes bemærkninger til de 11 anbefalinger:

1. Øget mulighed for at fastsætte lokale serviceniveauer
Det skal være muligt for kommunerne at fastsætte serviceniveau og prioritere ud fra lokale ønsker og behov.

Vi betragter denne anbefaling som den langt mest vidtgående og problematiske, da det vil bidrage til, at støtten til borgerne endnu højere grad vil afhænge af, hvor i landet man bor. Det vil være i stærk kontrast til eksempelvis adgangen til offentlige sundhedsydelser. Ekspertudvalget bør beskrive nærmere, hvordan forslaget bidrager til en faglig bæredygtig udvikling af socialområdet og hvilke konsekvenser, det kan få for udsatte og anbragte børn og unge, for mennesker med komplekse handicap og psykiske lidelser og for de fagprofessionelle, der hjælper dem i dagligdagen.

2. Ændring af servicelovens formålsbestemmelse

Serviceovens formålsbestemmelse ændres, så borgerens potentiale og kommunernes mulighed for at prioritere og fastsætte lokale serviceniveauer samt økonomiske hensyn og en helhedsorienteret tilgang ifm. afgørelser gives en mere fremtrædende rolle.

Det fremgår allerede i dag af servicelovens formålsbestemmelse at: "Afgørelser efter loven træffes på baggrund af faglige og økonomiske hensyn". Med denne formulering refereres der både til, at tilbud er anskaffet og leveret på en økonomisk hensigtsmæssig måde, og at kommunen skal vælge det billigste tilbud, hvis to tilbud er lige egnede til at dække borgerens behov. Der mangler en uddybning af, hvor Ekspertudvalget mener, der mangler hjemmel, og hvilke konsekvenser den foreslåede ændring af formålsbestemmelsen vil få for hjælpen til borgere og medarbejdere på området.

3. Styrket interessentinddragelse og helhedsbetragtning i Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen skal forholde sig til de overordnede implikationer for implementering og økonomiske konsekvenser.

Ankestyrelsen skal træffe korrekte, saglige og forståelige afgørelser. Evt. hensyn, der skal tages i Ankestyrelsens afgørelser, må fremgå klart af loven. Ankestyrelsen bør have så godt kendskab til området, at den kan vurdere, hvad der evt. måtte være af videre konsekvenser af en given afgørelse.

4. Øget fleksibilitet i regler om anvendelsen af botilbud.

Reglerne vedr. anvendelse af botilbud justeres, så der gives mere fleksible vilkår for anvendelsen af botilbuddene. Dette skal ske for at sikre den rette støtte og hjælp til borgeren, når borgerens behov ændrer sig, og for at sikre en hensigtsmæssig styring og anvendelse af den samlede botilbudskapacitet.

Det kan give god mening at se på, om reglerne er for rigide, og om der i højere grad kan tages hensyn til borgernes (ændrede) behov. Det er vigtigt at understrege, at der skal være respekt om en borgers hjem – og i særdeleshed når det er borgere, der ikke har egen stemme. Det skal ikke være muligt at flytte borgere alene af økonomiske grunde.

5. Revision af magtanvendelsesreglerne i serviceloven

Eksempler brug af video om natten, aflåsning af skabe og færre registreringer

Det er fornuftigt at se på reglerne for magtanvendelse – herunder om der er regler, der står i vejen for at borgerne får den rette omsorg, opnår større frihed, eller som medfører unødigt bureaukrati.

6. Eftersyn af tilsyn med sociale tilbud.

Et eftersyn skal bl.a. se på, om tilsynene er udgiftsdrivende, om tilsynene kan forenkles, hvordan koordination mellem tilsyn kan styrkes, hvordan læringsperspektivet kan styrkes, og hvordan uoverensstemmende krav kan løses

Det er fornuftigt med et eftersyn af tilsynene med henblik på forenkling, bedre koordinering og understøttelse af læring og udvikling.

7. Indførelse af takstloft på områder med selvmøderprincip, så herberger og krisecentre ikke selv kan fastsætte prisen

Det er fornuftigt med et takstloft, der giver et tilstrækkeligt driftsgrundlag på herberger og krisecentre.

8. Indførelse af beløbsgrænse for alternative tilbud.

I dag er der frit valg op til 30 procent dyrere tilbud. Ekspertudvalget foreslår at denne grænse nedsættes til 0%.

Der skal være sikkerhed for, at det tilbud borgeren får, rent faktisk dækker behovet, og at borgeren ikke for evigt er fastlåst i et tilbud, som ikke kan matches i pris andre steder i landet. Dertil kommer, at der må være en nedre grænse/bagatelgrænse for prisforskellen, som borgeren må kunne få prøvet i Ankestyrelsen.

9. Styrke udbygningen af den kommunale botilbudskapacitet. Anlægsudgifter til udbygning af kommunale tilbud "fritages" fra anlægsloftet ved oprettelse af lånepulje til etablering af botilbud. Mere formaliseret koordinering for etablering af tværkommunale og regionale tilbud

God løsning med fritagelse for anlægsloftet og mere koordinering og kapacitetsplanlægning mellem kommunerne og regionerne. Forslaget bør følges nøje for at se, om det får den ønskede effekt.

10. Nytænkning af reglerne om merudgiftsydelse. Afbureaukratisering gennem bevilling af et givent ydelsesniveau, der kan afgøres ud fra borgerens grad af funktionsnedsættelse.

Fornuftigt med regelforenkling og færre dokumentationskrav.

11. Sikring af bedre viden og data. Nationalstatistik om udgifter på individniveau, data til understøttelse af kapacitetsstyring til opfølgning på børnenes behov mv.

Ja, der er brug for mere data. Der mangler først og fremmest data om, hvad der virker. Socialpædagogernes undersøgelser (bl.a. fra Rambøll) om betydningen af uddannet personale peger i retning af et betydeligt potentiale for, at udsatte og sårbare børn, unge og mennesker handicap og psykiske lidelser får trivsel og bedre muligheder i livet, når der er en større andel af uddannede socialpædagoger. I dag er andelen af ufaglærte meget stor og har været stigende de seneste mange år (se afsnit om undersøgelser nedenfor). Der er stor mangel på indholdsanalyser af betydningen af faglig kvalitet på bo- og døgntilbud.

Betydningen af uddannede socialpædagoger på socialområdet.

Rambøll har for Socialpædagogerne undersøgt statistiske (ikke kausale) sammenhænge mellem andelen af socialpædagoger på de socialpædagogiske tilbud (døgntilbud og opholdssteder for anbragte børn og unge samt botilbud til voksne) og en række udfald for borgerne.

Analyserne viser overordnet, at andelen af uddannede socialpædagoger er nede på 48% i 2020, og at andelen er faldet med fem procentpoint, mens andelen af ufaglærte er steget med fire procentpoint over fem år. Det er nu over hver tredje medarbejder, der ikke har nogen relevant uddannelse. Socialpædagogernes egne undersøgelser for de offentlige tilbud med data fra KRL viser, at den negative udvikling er fortsat siden 2020.

På voksenområdet viser undersøgelsen fra 2023:

- Der er større sandsynlighed for, at borgerne trives på botilbud med højere andel af socialpædagoger
 - o På botilbud med en lavere andel socialpædagoger er det 45,6 pct. af borgernes, som i høj grad trives på deres botilbud. For borgere på botilbud med en højere andel socialpædagoger er der 54,9 pct., som i høj grad trives. Det svarer til en forskel på over 20 procent.
- Der er større sandsynlighed for, at borgerne kommer i beskæftigelse, og at de i gennemsnit får flere lønnede timer pr. måned på botilbud med højere andel af socialpædagoger
 - o På botilbud med lav andel socialpædagoger er der 11,2 pct., som opnår beskæftigelse, mens dette gælder for 16,7 pct. af borgere på botilbud med flere socialpædagoger. Det svarer til en forskel på 49 pct.
 - o Borgere på botilbud, hvor andelen af socialpædagoger er lavere, har i gennemsnit 5,4 lønnede arbejdstimer om måneden, mens det er 7,3 for de borgere, som er på botilbud med flere socialpædagoger. Det er en forskel på 37 pct.
- Der er mindre sandsynlighed for, at borgerne bliver indlagt og genindlagt med en psykiatrisk diagnose på botilbud med højere andel af socialpædagoger.
 - o For borgere, der bor på botilbud med en mindre andel af socialpædagoger, er der 11,2 pct., som oplever en psykiatrisk indlæggelse inden for et halvt år, mens dette kun gælder for 3,7 pct. af de borgere, som bor på et botilbud med en større andel af socialpædagoger. Det svarer til en forskel på 67 procent.
 - o Ser man alene på genindlæggelser i psykiatrien (indlæggelse inden for 30 dage efter tidligere indlæggelse) oplever 4,4 pct. en genindlæggelse på tilbud med en lav andel socialpædagoger mod blot 1,3 pct. på tilbud med en højere andel socialpædagoger. Det er en forskel på 70 pct.
- Der er mindre sandsynlighed for, at borgerne bliver indlagt på en somatisk afdeling på botilbud med højere andel af socialpædagoger.
 - o For borgere på botilbud med mindre andel af socialpædagoger, er der 16,2 pct., som oplever en somatisk indlæggelse inden for et halvt år, mens dette kun gælder for 11,2 pct. af de borgere,

som er på et tilbud med større andel af socialpædagoger. Det svarer til en forskel på 31 pct.

På børn- og ungeområdet viser Rambøll undersøgelsen fra 2021:

- At anbragte børn og unges resultater (karakterer i dansk) i folkeskolen er bedre i kommuner med en højere andel af socialpædagoger.
- At anbragte børn og unges resultater (karakterer i dansk) i folkeskolen er bedre i kommuner med en højere andel af socialpædagoger.
- At anbragte børn og unges trivsel er højere i kommuner, hvor andelen af socialpædagoger er højere.
- At der er klare indikationer på, at en større andel af de anbragte børn og unge får folkeskolens afgangseksamen i kommuner, hvor der er en højere andel af socialpædagoger.

Desuden viser undersøgelsen, at tilbud med højere andel af socialpædagoger (både børn og voksne) har mindre sygefravær og mindre udskiftning i personalegruppen:

- At tilbud med en højere andel af specialpædagoger har væsentligt mindre personaleomsætning
- At tilbud med en højere andel af specialpædagoger har væsentligt mindre sygefravær

Link til Rambøll undersøgelser:

[uddannede-socialpaedagoger-paa-socialomraadet rapport ramboell 16-11-2021 \(13\).pdf](#)

Udannede
socialpædagoger på

Om Socialpædagogerne

Socialpædagogerne organiserer 39.000 medlemmer, der arbejder på det specialiserede socialområde. Socialpædagoger er uddannet specifikt til det specialiserede socialområde og arbejder typisk i sociale indsatser som botilbud, som bostøtte i borgernes hjem, på forsorgshjem, i dagtilbud til udsatte unge, familiebehandling, på døgninstitutioner, opholdssteder og som familieplejer for anbragte børn og unge mv.

Socialpædagogerne udgør den største faggruppe på det specialiserede socialområde.

